

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Nasza opinia

Naszym zdaniem, załączone roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy kapitałowej Banku Millennium S.A. („Grupa”), w której jednostką dominującą jest Bank Millennium S.A. („Jednostka dominująca”):

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz jej skonsolidowanego wyniku finansowego i skonsolidowanych przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy z dniem niniejszego sprawozdania, tj. z dniem 23 lutego 2018 r.

Przedmiot naszego badania

Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A., które zawiera:

- skonsolidowany bilans na dzień 31 grudnia 2017 r.;

oraz sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.:

- skonsolidowany rachunek zysków i strat;
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów;
- zmiany stanu skonsolidowanych kapitałów własnych;
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów środków pieniężnych, oraz
- noty zawierające opis przyjętych zasad rachunkowości i inne wyjaśnienia.

Podstawa opinii

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r., Międzynarodowymi Standardami Badania wydanymi przez IAASB (razem „Standardy badania”) oraz stosownie do postanowień ustawy z dn. 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” – Dz. U. z 2017 r., poz. 1089) a także Rozporządzenia UE nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie UE” – Dz. U. UE L158). Nasza odpowiedzialność zgodnie ze Standardami badania została dalej opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

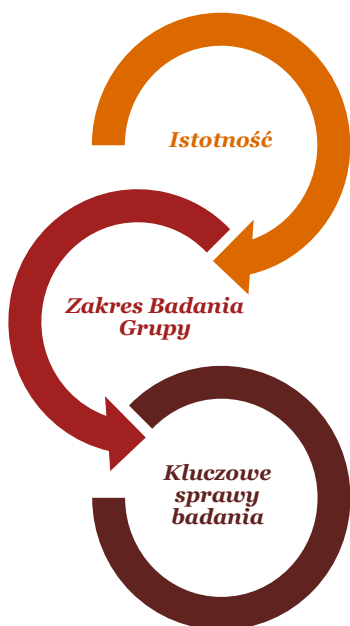
Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Grupy zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do naszego badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Grupy zgodnie z wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz w Rozporządzeniu UE.

Nasze podejście do badania

Podsumowanie

- Ogólny próg istotności przyjęty na potrzeby badania został ustalony w wysokości 55.000 tys. zł, co stanowi 5% zysku przed opodatkowaniem skorygowanego o podatek bankowy.
- Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Jednostki dominującej oraz pakietów konsolidacyjnych jednostek zależnych, które mają istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
- Zakres naszego badania obejmował 95% przychodów Grupy, 95% wartości bezwzględnej jej zysków lub strat i 99% sumy aktywów ogółem wszystkich skonsolidowanych spółek Grupy przed wyłączeniami konsolidacyjnymi.
- Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom
- Istotne otwarte postępowania sądowe
- Ujawnienia dotyczące MSSF 9 *Instrumenty Finansowe*

Zaprojektowaliśmy nasze badanie ustalając istotność i oceniając ryzyko istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W szczególności rozważyliśmy gdzie Zarząd Jednostki dominującej dokonał subiektywnych osądów, na przykład w odniesieniu do znaczących szacunków księgowych, które wymagały przyjęcia założeń oraz rozważenia wystąpienia przyszłych zdarzeń, które z natury są niepewne. Odnieśliśmy się również do ryzyka obejścia przez Zarząd kontroli wewnętrznej, w tym – wśród innych spraw – rozważyliśmy czy wystąpiły dowody na stronniczość Zarządu, która stanowiłaby ryzyko istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem.

Dostosowaliśmy zakres naszego badania w celu wykonania wystarczającej pracy umożliwiającej nam wydanie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako całości, biorąc pod uwagę strukturę Grupy, procesy księgowe i kontrolne oraz branżę, w której działa Grupa.

Istotność

Na zakres naszego badania miał wpływ przyjęty poziom istotności. Badanie zaprojektowane zostało w celu uzyskania racjonalnej pewności, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia. Zniekształcenia mogą powstać na skutek oszustwa lub błędu.

Zniekształcenia są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podjęte na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na podstawie naszego zawodowego osądu ustaliliśmy progi ilościowe dla istotności, w tym ogólną istotność w odniesieniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości, którą przedstawiamy poniżej. Progi te, wraz z czynnikami jakościowymi umożliwiły nam określenie zakresu naszego badania oraz rodzaj, czas i zasięg procedur badania, a także ocenę wpływu zniekształceń, zarówno indywidualnie, jak i łącznie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość.

Koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie opinie, oświadczenia i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu biegłego rewidenta z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Ogólna istotność dla grupy

55.000 tys. zł (w roku ubiegłym 45.500 tys. zł)

Podstawa ustalenia

5% zysku przed opodatkowaniem skorygowane o podatek bankowy

Uzasadnienie przyjętej podstawy

Przyjęliśmy zysk przed opodatkowaniem jako podstawę określenia istotności, ponieważ naszym zdaniem wskaźnik ten jest powszechnie używany do oceny działalności Grupy przez użytkowników sprawozdań finansowych oraz jest ogólnie przyjętym wskaźnikiem odniesienia. Skorygowaliśmy zysk przed opodatkowaniem o podatek bankowy, ponieważ jest on traktowany przed Jednostką Dominującą i użytkowników sprawozdań finansowych jako szczególne obciążenie podatkowe.

Istotność przyjęliśmy na poziomie 5%, ponieważ mieści się on w zakresie dopuszczalnych przez Standardy badania progów ilościowych dla istotności

Uzgodniliśmy z Komitetem Audytu Jednostki dominującej, że poinformujemy o zidentyfikowanych podczas badania zniekształceniach skonsolidowanego

sprawozdania finansowego o wartości większej niż 2.675 tys. zł, a także o zniekształceniach poniżej tej kwoty, jeżeli w naszej ocenie byłoby to uzasadnione ze względów na czynniki jakościowe.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem.

Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw

Kluczowa sprawa badania

Jak nasze badanie odniosło się do kluczowej sprawy badania

Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Kwestia ta była przedmiotem naszej szczególnej uwagi ze względu na fakt, że osądy zastosowane przez Zarząd w kalkulacji odpisów aktualizujących wartość należności mają istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Szacunki dotyczące odpisów aktualizujących wartość należności są złożone i wymagają dokonania znaczącego osądu, w szczególności:

- dla kredytów i pożyczek indywidualnie nieistotnych, dla których utrata wartości szacowana jest na bazie portfelowej, takie założenia i osądy są wbudowane w statystyczne modele utraty wartości i dotyczą między innymi okresu historycznych strat użytych w kalkulacji parametru straty z tytułu niewykonania zobowiązania (*loss given default*), okresu identyfikacji straty (*loss identification period*) oraz stóp odzysku użytych w kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości;
- dla istotnych kredytów i pożyczek, których utrata wartości szacowana jest w podejściu indywidualnym, takie założenia i osądy obejmują identyfikację przesłanek utraty wartości innych niż przeterminowanie spłat oraz oszacowanie terminów i wysokości oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i realizacji zabezpieczeń.

Nota 7.3 *Przyjęte zasady rachunkowości*, nota 8.3 *Ryzyko kredytowe* oraz nota 13.18 *Kredyty i pożyczki udzielone klientom* skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawierają szczegółowe informacje dotyczące zastosowanych metod i modeli oraz dane odnośnie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom.

Uzyskaliśmy zrozumienie środowiska kontroli wewnętrznej w obszarze ujęcia oraz ustalenia poziomu odpisów aktualizujących wartość należności oraz przeprowadziliśmy testy efektywności wybranych kluczowych kontroli. Oceniliśmy, czy metodologia utraty wartości zastosowana przez Grupę jest zgodna z wymogami MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*.

Dla kredytów i pożyczek indywidualnie nieistotnych, których utrata wartości szacowana jest w podejściu portfelowym przeprowadziliśmy w szczególności następujące procedury:

- dokonaliśmy analizy wyników walidacji i backtestingu modeli przeprowadzonych przez Grupę;
- oceniliśmy założenia zastosowane przez Grupę, biorąc pod uwagę dane empiryczne oraz funkcjonujące procesy kredytowe i monitoringu;
- przetestowaliśmy dane wsadowe do kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości należności, jak również wyliczenia odpisów z tytułu utraty wartości należności.

Zastosowaliśmy zawodowy osąd w zakresie wyboru istotnych kredytów i pożyczek, których utrata wartości szacowana jest w podejściu indywidualnym – wybraliśmy próbę biorąc pod uwagę różne kryteria ryzyka, między innymi kredytobiorców z sektorów obciążonych wysokim ryzykiem lub ze znaczącym pogorszeniem ratingu.

Dla wybranych kredytów i pożyczek bez utraty wartości sprawdziliśmy, czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości na dzień bilansowy.

Dla wybranych kredytów i pożyczek ze zidentyfikowaną utratą wartości przetestowaliśmy założenia przyjęte w oszacowaniu poziomu odpisów aktualizujących wartość należności, w szczególności terminy oraz wysokość oczekiwanych przepływów pieniężnych, w tym przepływów pieniężnych z tytułu spłat oraz realizacji zabezpieczeń.

W wyniku przeprowadzonych prac nie zidentyfikowaliśmy istotnych korekt. W obszarach, w których było wymagane zastosowanie osądu, uznaliśmy szacunki Zarządu za racjonalne.

Istotne otwarte postępowania sądowe

Kwestia ta była przedmiotem naszej szczególnej uwagi ze względu na fakt, że Grupa posiada istotne zobowiązania warunkowe wynikające z licznych otwartych postępowań sądowych oraz postępowań w zakresie ochrony praw konsumentów, w tym z pozwu zbiorowego dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umowami o kredyt hipoteczny indeksowany do franka szwajcarskiego oraz spraw dotyczących opcji walutowych.

Osądy Zarządu dotyczące ujęcia i wyceny rezerw z tytułu postępowań sądowych są z natury obciążone ryzykiem i mogą zmienić się w czasie, ponieważ wyniki trwających spraw sądowych są zależne od przyszłych rozstrzygnięć. Ze względu na te niepewności, uznaliśmy tę kwestię za wymagającą naszej szczególnej uwagi.

Nota 12 *Zobowiązania i aktywa warunkowe* oraz nota 14.9 *Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu* skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawierają opis najważniejszych spraw sądowych oraz postępowań w zakresie ochrony praw konsumentów.

Omówiliśmy sprawy sporne oraz postępowania w zakresie ochrony praw konsumentów z Zarządem w celu zrozumienia osądów dokonanych na bazie dostępnych informacji, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

Oceniliśmy adekwatność i kompletność rezerw z tytułu spraw spornych rozpoznanych przez Grupę w kontekście istniejącej dokumentacji prawnej. W naszej ocenie wzięliśmy pod uwagę możliwe rozstrzygnięcia na bazie analizy dokumentacji prawnej, w tym w szczególności na bazie listów od prawników otrzymanych przez nas bezpośrednio od zewnętrznych doradców prawnych Grupy.

Przeanalizowaliśmy również skargi klientów otrzymane przez Bank, biorąc w szczególności pod uwagę obecne oraz potencjalne postępowania w zakresie ochrony praw konsumentów.

Oceniliśmy również, czy ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym adekwatnie opisują niepewności, które dotyczą spraw spornych oraz postępowań w zakresie ochrony praw konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych prac nie zidentyfikowaliśmy istotnych korekt.

Ujawnienia dotyczące MSSF 9 *Instrumenty Finansowe*

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 *Instrumenty Finansowe* (MSSF 9) obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 r. Mając na uwadze istotny wpływ nowego standardu, Grupa wdrożyła już odpowiednie systemy i procesy kontrolne.

Międzynarodowy Standard Rachunkowości 8 *Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości*

Uzyskaliśmy zrozumienie procesu wdrożenia MSSF 9 w Grupie, w tym zrozumienie zmian, które miały miejsce w systemach informatycznych oraz istniejących procesach w Grupie.

Oceniliśmy czy ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy wystarczająco odzwierciedlają ostatnią ocenę Zarządu dotyczącą oczekiwanego wpływu wdrożenia MSSF 9. Oceniliśmy wpływ oddzielnie dla obszaru klasyfikacji i wyceny oraz utraty

szacunkowych i korygowanie błędów (MSR 8) wymaga ujawnienia znanych lub wiarygodnie oszacowanych informacji niezbędnych do oceny możliwego wpływu zastosowania nowego standardu, który już został opublikowany, ale jeszcze nie wszedł w życie.

Komisja Nadzoru Finansowego powołując się na Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych wskazała, że spodziewa się, iż ujawnienia dotyczące MSSF 9 będą zawierały informacje zarówno ilościowe, jak i jakościowe.

Biorąc pod uwagę znaczenie wpływu MSSF 9 na sytuację finansową Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku, złożoność oraz osądy związane w szczególności z kalkulacją oczekiwanych strat kredytowych uznaliśmy te ujawnienia za kluczową sprawę badania.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 jest opisany w nocie 7.2 *Standardy i interpretacje przyjęte w roku 2017 oraz nieobowiązujące na dzień bilansowy* skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

wartości.

Oceniliśmy poprawność istotnych osądów, szacunków oraz założeń przyjętych przez Zarząd.

Oceniliśmy metodologie wdrożone przez Grupę w kontekście wymogów standardu. W szczególności oceniliśmy podejście Grupy w zakresie przyjętych kryteriów znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (*significant increase in credit risk*), definicji utraty wartości oraz uwzględnienia scenariuszy makroekonomicznych w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych.

Ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały również przez nas ocenione w kontekście tego czy opisują główne czynniki mające wpływ na wdrożenie MSSF 9.

Nasze prace nie doprowadziły do istotnych korekt w odniesieniu do ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Grupę przepisami prawa i statutem, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uważa za niezbędną aby umożliwić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy do

kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Grupy, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie z dn. 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2018 r., poz. 395, z późn. zm.). Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię.

Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie ze Standardami badania zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podjęte na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki dominującej obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego ze Standardami badania stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Grupy;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Jednostki dominującej;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedności zastosowania przez Zarząd Jednostki

dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa zaprzestanie kontynuacji działalności;

- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie do informacji finansowych jednostek do działalności gospodarczych wewnątrz Grupy w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy i jesteśmy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Komunikujemy się z Komitetem Audytu odnośnie, między innymi, do planowanego zakresu i czasu przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleń badania, w tym wszelkich znaczących słabości kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Komitetowi Audytu oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz komunikujemy wszystkie powiązania i inne sprawy, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw komunikowanych Komitetowi Audytu ustaliliśmy te sprawy, które były

najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ujawnienia na ich temat lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być komunikowana w

naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści dla interesu publicznego takiego ujawnienia.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Inne informacje

Na inne informacje składa się Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 r. („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią tego Sprawozdania z działalności, a także odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych (razem „Inne informacje”).

Odowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności wraz z wyodrębnionymi częściami spełniały wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest przeczytanie Innych informacji, i czyniąc to, rozważenie czy nie są one istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, z naszą wiedzą uzyskaną w trakcie badania, lub w inny sposób wydają się być istotnie zniekształcone. Jeżeli, na podstawie wykonanej pracy stwierdzimy istotne zniekształcenie Innych informacji, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jesteśmy zobowiązani do wydania opinii, czy Jednostka dominująca w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła wymagane informacje oraz do poinformowania, czy Jednostka dominująca sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych.

Informacje finansowe zawarte w rozdziale VI Sprawozdania z działalności zostały zbadane zgodnie z zakresem opisanym w niniejszym sprawozdaniu z badania oraz wymogami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe („Prawo bankowe” - Dz. U. z 2015 r., poz. 128, z późn. zm.).

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej pracy w trakcie badania, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz paragrafem 92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie o informacjach bieżących” – Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późn. zm.) oraz art. 111a ust. 1-2 Prawa bankowego;
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto oświadczamy, że w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego Grupa zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz l Rozporządzenia o informacjach bieżących. Ponadto, naszym zdaniem, informacje wskazane w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f oraz lit. i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacje na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Grupa zamieściła w Sprawozdaniu z działalności informację o sporządzeniu odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2c Ustawy o rachunkowości oraz że Spółka sporządziła takie odrębne sprawozdanie.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za przestrzeganie obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności za prawidłowe ustalenie współczynników kapitałowych.

Współczynniki kapitałowe na dzień 31 grudnia 2017 r. zostały przedstawione w nocie 8.2 sprawozdania finansowego i obejmują współczynnik kapitału podstawowego Tier I, współczynnik kapitału Tier I oraz łączny współczynnik kapitałowy.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, czy Jednostki wchodzące w skład Grupy przestrzegają obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności czy Jednostki wchodzące w skład Grupy prawidłowo ustaliły współczynniki kapitałowe. Dla potrzeb niniejszej informacji za odrębne przepisy rozumiemy Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późn. zm. ("CRR"), Prawo bankowe oraz ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym („Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym” – Dz.U. z 2015 r. poz. 1513).

Celem badania sprawozdania finansowego nie jest przedstawienie opinii o przestrzeganiu obowiązujących regulacji ostrożnościowych

określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej, w szczególności o prawidłowym ustaleniu współczynników kapitałowych i opinii takiej nie formułujemy.

W oparciu o wykonaną przez nas pracę informujemy, że nie stwierdziliśmy:

- przypadków nieprzestrzegania przez Jednostki wchodzące w skład Grupy w okresie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej
- nieprawidłowości w zakresie ustalenia przez Grupę na dzień 31 grudnia 2017 r. współczynników kapitałowych zgodnie z odrębnymi przepisami wymienionymi powyżej,

które miałyby istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Spółki i jej spółek zależnych są zgodne z prawem i przepisami obowiązującymi w Polsce oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust.1 Rozporządzenia UE oraz art.136 Ustawy o biegłych rewidentach.

Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Grupy w badanym okresie zostały wymienione w sprawozdaniu z działalności.

Wybrór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani po raz pierwszy do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania

finansowego Grupy uchwałą Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej z dnia 24 października 2013 r. oraz ponownie uchwałą z dnia 2 grudnia 2016 r. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2014 r., to jest przez 4 kolejne lata

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 144, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Agnieszka Accordi.

Agnieszka Accordi

Kluczowy Biegły Rewident

Numer w rejestrze 11665

Warszawa, 23 lutego 2018 r.